

David Lagercrantz berättar sin historia om Prinsen.

Jag är här nu igen. Det blev så.

Jag vet inte varför.

The wind just kind of push me this way, som Robbie Robertsson säger.

Kanske lockar mig sorlet, detta brus av röster som låter lika på alla språk. Krogsorlet är som duvans kutter. Det är människans läte och det porlar lika, vare sig innehållet är dumt eller djupsinnigt.

Konstnären Bertil Bull Hedlund ville höra det på sin dödsbädd. Det var en av hans sista önskningsar. Peter Dahl berättade det för mig. Så Bull ringde sin stamkrog och lät vaktmästaren hålla upp luren och fånga bruset som omslutit konstnärens kvällar och ljudet ackompanjerades som alltid av glasens och bestickens slammer.

Nu ikväll höjer sig ett skratt ur sorlet och jag dricker tjeckiskt öl och ser Bengt Götrich stänga sitt skradderi. Långt borta tjuter bildäck. En cykelklocka ringer.

Sommaren har varit lång med ändlösa krogkvällar. Nu är hösten här. Uteserveringarna är borta och i dag när min blick är lugnare undrar jag vad som driver mig mot kaféer och barer. Jag anar det. På krogen ryms min längtan. Krogen har en dörr mot ovissheten och ur den kan en ny människa träda fram, en vän, en kvinna, en tillfällig, en evig kärlek. Jag minns en kväll. Det var på en bar i Spanien med fönster mot en katedral. Världen hade det skimmer som alkoholen kan ge den. Folk log. En mässingsorkester drog förbi. Det kändes som ett långt krig tagit slut.

Den natten mötte jag en svart kvinna; en lång, glödande panterlik kvinna. Jag glömmer det inte. Det var en förtäta stund och nu efteråt vet jag att krogen är drömmen om sådana ögonblick. Krogen är besvikelsen också över magin som aldrig kom. Krogen är vardag. Krogen är hela vår tid som brusar i gästernas sorl och tankar.

Det finns människor som aldrig går på krogen. Jag tror det syns på dem. Vi som ofta sitter i barer är märkta av det och även om det vi säger och hör försvinner i krogsorlet stannar något kvar och förändras oss. Så är det. Vår kultur vore inte densamma om inte kulturens artister varit på krogen så mycket. Det här är en berättelse om författare och konstnärer som förflyttat sitt vardagsrum till restaurang Prinsen. Den är en historia om andra också. Men det är framför allt ett drama där krogen är scenen och världens centrum.

En junidag i det tidiga 1950-talet föll ett skyfall över Stockholm. På Mäster Samuelsgatan uppmättes ett vattendjup på 60 centimeter och två lastbilar och ett myller av cyk-

lar stod som nedsänkta i en flod. Jag ser det framför mig. Jag har sett en bild och nu dricker jag min öl och tänker mig en gestalt som vadar genom vattnet. Vem är det? Paul Andersson på väg mot restaurang Prinsen? Varför inte? Paul är hemma från Paris och går ofta hit. Nästa år ska hans första diktsamling "Ode till okänd konstellation" publiceras i stencilerad upplaga. Men redan nu 20 år gammal, klädd i sammetskavaj med svart vaxduksbok i fickan är han en omsusad karl. Det sägs att han är narkoman. Men likväl är han en elegant, en vacker man som bär slängkappa och som ska göra det tills han märker att Bo Setterlind bär en likadan.

Nu träder han in på Prinsen och överallt hörs tillrop. Poeterna Lasse Söderberg och Petter Bergman hälsar, konstnärerna Lasse Hallberg och Björn Hedlund vinkar upplivat.

Har alla vadat hit genom det översvämmade Stockholm? Vi får väl anta det. Eller är tidpunkten en annan? På krogen flyter lätt dagarna samman och även år kan i minnet bli en enda kväll. Därför vet jag inte om ekpianot redan står där i hörnet och slamrar sydländska schlagers. Men Birgitta Stenberg är säkert här, den skarpögda flickan, vars reskassa Paul Andersson stal i Paris. Nu bekymrar inte sådant poeten. Han hälsar som om ingenting hänt. Men så är han också ett geni, en konstnär med rätt till överträdelser, åtminstone i egna ögon och för honom är det självklart att vänkretser försörjer sina barder.

- God afton, säger han och tänds en cigarett som häpnadsväckande nog bär Gustaf V:s privata sigill.

En air av gåtfullhet sluter sig runt Paul och medan han teatralisk viftar mot servitrisen, antyder han något om dubbiösa kontakter med maktens toppar.

- Var inte så mystiskt, vrålar någon. Berätta nu!

Men Paul bara höjer huvudet och ser ut som om hans hemlighet vore oerhörd.

Utanför går en korvgubbe förbi. En spårvagn skramlar. En skoputsare ropar. På trottoaren svetsar någon fast en av stans första parkeringsautomater.

Anders Sandrew som driver Scalateatern och Oscars äger Prinsen sedan 1952. Förebilden är den franska bistron och krogen blir nu parisisk med dukarna rödrutiga som restaurangborden i Montmartre. Folk röker Gauloise, diskuterar den franska existensialismen och dricker rödvin - först nu egentligen når vinkulturen Sverige.

Albert Camus, Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoire är författare på modet, men även fransmän från förra seklet som Baudelarie, Verlaine och Rimbaud nämns i samtalen. Det är naturligt kanske. Romantiska vindar blåser i den unga lyriken. Arbetarlitteraturen är ställd åt sidan och poete-

rna i Metamorfos-gruppen som möts på Prinsen skriver högstämmd poesi och läser upp den på Nalen under ljudet av dixielandsmusik.

Också på Prinsen uppträder artister. Stjärnan är den sjungande kocken Leo Eidshem som en kväll slåss med en gäst. En poliskonstapel rusar in och trycker ner honom, men Leo biter sönder polisens finger. Händelsen hamnar på löpsedlarna och sedan den dagen är krogen överfull av gäster som vill se Leo kliva ut från köket i kockmössa och sjunga en aria.

Nu i kväll spelar Touchie Grant, en svart kille från Franska Guyana. Han lirar kalypso och folk tjuter och stampar i golvet.

- All the things you are, sjunger han och lutar sig över den unga journalisttjejen Maj Sjövall.

Touchie läste till arkitekt i Paris. Men som mellanstick för han till Sverige, hamnade på Prinsen och blev kvar här. Så är det. Underliga krafter för oss mot krogen och förändrar våra liv. Se på indiern i den grå kostymen där borta. Han kom till Sverige för att finna sin själ. Men i dag är han här igen och tvivlar på att han någonsin ska hitta den och förmodligen har han rätt för tio år senare ska Birgitta Stenberg möta honom i Rom och då irrar han där och letar efter sin själ som undflydde honom som en skugga i Stockholm.

- Plockar man ner sin själ som ett moget äpple? frågar poeten Petter Bergman nu, denna kväll på krogen.

- Själens är ett visset löv. Man får kratta upp den, kontrar Birgitta Stenberg roat.

Samtidigt hängs en ny tavla av Lasse Hallberg upp. Han har sålt den till krogen och nu dricker han för den och det märks på väggarna att han gjort det förr. Krogen är som hans galleri och även på tändsticksaskarna finns hans verk - en teckning av en fetlagd prins på lyset som blivit restaurangens logo. I kväll ser emellertid konstnären generad ut. Handen drar han genom sitt mörkblonda hår och hans unga ansikte spricker upp i ett nervöst leende.

- Jag har glömt Katarina, säger han upprört.

- Man glömmar inte en så vacker kvinna, kontrar någon.

Det hörs skratt. Det är stökigt och dimmigt och på andra sidan krogen står tecknaren Björn Hinders och stöter en vinflaska mot väggen med en gungande rytm. Under tiden berättar Lasse sin historia: Han och fästmon Katarina Taikon har hyrt ett hus på en ö i skärgården.

- I onsdags, berättar han, rodde jag över med vår enda båt för att handla. Det var så vackert. Vinden blåste. En rovfågel svävade där uppe och plötsligt längtade jag till krogen.

- Det var som makterna drog mig hit. Det är vrickat. Men

nu har tre dagar gått och jag vågar inte åka hem. Katarina kommer att explodera.

I samma stund hörs jubel på andra sidan restaurangen. Björn Hinders har oväntat dunkat upp korken ur vinflaskan. Varför öppnade inte personalen hans flaska? Det är en annan historia. Men varför inte berätta den också och omsluta den med krogromantiken. Vi som ofta sitter i barer och på restauranger behöver romantisera våra minnen för att orka med dem och på så vis förvandlas nöd till dygd och snedsteg till vacker dårskap.

Björn Hinders och hans konstnärsvänner arbetar på krogen, åtminstone ibland. I dag kom de klockan 12. Det var Lasse O'Månsson, Lasse Lindqvist, Lasse Sandeberg, signaturen Hoven och några till.

Gänget levererar skämtteckningar till dagstidningar. De får 10 kronor för enspaltare och 15 för en tvåspaltare liggande och alla försöker de sålunda förlänga sina lustigheter till avlångt format. För en tid sedan kom Lasse Sandeberg på att de borde samla sina skarpsinnigheter i en tidning och på så vis föddes "Svensk humoristisk tidskrift" med redaktionen förlagd till restaurang Prinsen. Beppe Wolgers slog sig ner vid stambordet en dag och författar nu krönikor till tidningen, "Tiddelypom bland annat, där han förälskar sig på all the american way:

"Vi såg en moralisk A-film med tidsbegränsat slutkyss" skriver han. "Vi förstod att vi skulle bli lyckliga om vi var dygdiga."

Den här kvällen kliver också signaturen Gurr in, han som ritade - om än med lite lån från en amerikan - skämtteckningen där en liten flicka lyfter på kjolen och försöker locka en ful gubbe upp i skogen med orden:

"Om farbror följer med, får farbror en pilsner."

Normalt ser Gurr ut som en vildvuxen spansk jycke för att tala med Björn Hinders. Men i dag är han uppsträckt i kostym och slips, tjusig som en tjänsteman utan konstnärslater. Det är sensationellt som en general med brutet gevär.

- Ni ser förvånade ut grabbar, säger han. Men jag har gått med i länkarna.

Lasse Sandberg småler.

- Är det kämpigt, säger han.

- Jo, säger Gurr. Men jag får dricka ett glas vin.

Så tar han ett glas. Han tar ett till och ännu ett och så kommer det sig att det blir en, två, tre flaskor vin. Sällskapet har dagen till ära smugglat in några extra-flaskor som i hemlighet står under bordet. Men hur ska man få upp dem? Man kan väl inte be servitrisen om hjälp?

- Man kan dunka flaskorna mot väggen och låta trycket

skjuta upp korken, utbrister någon.

Det låter osannolikt. Men Björn Hinders genomför oväntat konststycket och lockar fram en applåd som om han slagit en trippelvolt på heltäckningsmattan. Samtidigt försvinner Lasse Sandbergs rock.

När Lasse Sandberg senare på polisstationen berättar att han förlorat sin rock på Prinsen mellan tolv och halv ett säger polisinspektören:

- Det hände alltså under en halvtimme.
- Nej, under tolv och en halv timme, säger Lasse.
- Du, säger polisen. Den rocken kan vi glömma.

I Sovjet dör Stalin. Senator Mearthy inleder sin hetsjakt. Winston Churchill får oväntat nobelpriset i litteratur.

I Sverige kommer en gammal brand från 1936 på Krukmakargatan på tapeten igen, en underlig historia. Först fem dagar efter branden hittades en död man i den utbrunna lägenheten. Misstankar om mord uppstod. Men efter påtryckningar av statsrådet Nils Quensel lades utredningen ner.

Nu, långt senare, har polisakten om fallet försvunnit och det är skandalöst, inte minst för att det har avslöjats att Nils Quensel haft ljusskygga möten med mannen som skulle dö i lågorna. Statsrådet gav honom i hemlighet över 10 000 kronor, en hel förmögenhet.

Nils Quensels bror, Conrad, är dessutom Gustaf V:s advokat. Det är märkligt för nu dras också kungen in i rättsröten. Det började egentligen 1938 då en man vid namn Kurt Haijby hävdade att han haft homosexuella relationer med Gustaf V. Vansinniga påståenden, sas det. Men långsamt anas något initierat i hans berättelser och snart avslöjas att hovet via advokat Conrad Quensel betalat ut stora summor till Haijby och fått honom inspärrad på sinnessjukhus och bara släppt ut honom under villkoret att han lämnade landet.

Nu när Paul Andersson träder in på Prinsen sveper en fläkt av rättsaffärerna in på restaurangen. Servitrisen Hillevi Sjö från Finland yr runt i trängseln och Paul som nu stapplar förbi henne spricker upp i ett tillkämpat småleende.

- Min finska ros, säger han.

Han ser eländig ut; stolt och välklädd förvisso, men utbränd, utvakad och mager. Medan hans oroliga ögon brinner efter den undre världens droger blänker i hans kavajslag en diamant, en gåva från en av utrikesdepartementets chefer som nyligen tog honom på ett tripp till franska rivieran.

- Palle! utbrister nu en röst. Vi snackade just om det. Den där homosexuella ligan, är dom beredda att begå mord? Paul Andersson svarar inte. Slutet och rasande ser han ut att söka någon. Paul är förbunden med Lasse Hallberg,

konstnären. Men nu har Lasse stuckit till Rom med skribenten Björn. Därför har Paul skaffat sig en pistol.

- Jag ska skjuta den jävel, mumlar han som om det vore ett svar på frågan och sedan försvinner han från krogen lika hastigt som han kom - våldsam kanske, men främst en gentleman.

När en gammal dam en stund senare tappar sitt paraply på Stureplan böjer han sig ner för att ta upp det och då ramlar revolvern ur hans ficka. Ted Hunter, en av stadens få svarta, strosar förbi och råder Paul att gå hem.

Förmodligen sätter sig Paul på linje två:s spårvagn och far runt hela natten i Stockholm

Eller också tar han in på Hotel kung Karl där Raskenstam, sol och våraren, är nattportier. När jag tänker på det tror jag Paul och Raskenstam drog skrönor för varandra den natten. Så måste det ha varit.

Inte långt senare kör Lasse Hallberg ihjäl sig, 26 år gammal. Samma vecka dör Paul Anderssons estniska fru Dagmar Kiausch i en bilkrasch på Sardinien och Paul står med sina två närmaste döda och det händer att han lägger handen på pannan och utbrister i ett anfall av allvar och teater:

- Så ung och redan änkling!

Men då är redan en ny tid på väg in. Tusen stridsvagnar far över ungerska gränsen och radion i Budapest sänder ut meddelande "Hjälp Ungern! Hjälp arbetarna, bönderna, de intellektuella! Hjälp! Hjälp! Hjälp!"

På Prinsen kommer nya stamgäster. Gamla försvinner. Och Paul Andersson, han sticker söderöver in i Europas drogdimor och lämnar scenen.

"En fågelsvärm glesnar i kvällningen till ett ensamt vingpar otydligt tecknat i vissnande grått".

Anders Sandrew säljer Prinsen till 1957 till Annika Törnqvist som i praktiken drivit krogen sedan 1952. Annika Törnqvist, förr gift med Olle Törnqvist som ägde Bellmansro i Stockholm där Lillebror Söderlund sjöng, lever nu med Arne Bornebusch som regisserade komedier under pilsnerfilmens era.

Arne Bornebusch är en lebeman, en charmör som vandrar runt som hovmästare medan Annika Törnqvist i det tysta driver Prinsen. Annika Törnqvist äger en välvilja, inte minst mot konstnärer och nu kommer målare ofta hit utan en krona på fickan. De vet att att det går ändå - köper inte fru Törnqvist en tavla av dem gör någon annat det.

Prinsens dyraste rätt är en Tournedos med persiljesmör för sex kronor. Den billigaste är en Ägglåda Napolitaine för 2:50. Men mest omtalade är skålarna med pommes-frités och

wienerkorv. Pommes frités är en nymodighet, en sensationell nyhet som ännu inget gatukök säljer.

Motboken är försvunnen och statens spritspioner som förgiftade krogarnas atmosfär under 1950-talets tidiga år har lyckligt omplaceras. Den sjungande kocken Leo Eidsheim har slutat. Hans liv har en sluttande bana, en sorgsen romantik som för tankarna till Fellinis film La Strada. Numera är Leo tandatlet, en kringsresande artist som virar en handduk runt en kvinnas knän. Handduks-snibbarna stoppar han i munnen och sedan snurrar han damen i djärva piruetter. Långt senare sitter jag på Prinsen och hör en ambulans som tjuter. Det är mörkt, natt snart och någon jagar förbi därute som om han sprang för livet.

Det är ett oroligt klockslag, en speciell stund i krogkvällens dramaturgi. Det är nu människor bryter upp från sina bord för att möta nya ansikten, nya kroppar. Men vad säger folk? Vad ryms i sorlet nu när timmen är sen?

I John Steinbecks roman "Tortilla Flat" dricker Pablo och Pilon två dunkar vin. Det är en resa i berusningens innandöme. När en decimeter druckits i den första dunken är samtalet allvarligt och koncentrerat. Ännu en centimeter ned vaknar vackra vemodiga minnen. Därefter ihågkomster av lyckliga förälskelser. Sedan med den första dunken tom: en obestämd känsla av sorg. Sedan två fingrar ned i den andra flaskan: sånger om döden och längtan bort. En tumme djupare: alla sånger Pablo och Pilon kan. Sedan kan ingenting sägas med bestämdhet. Nu kan vad som helst hända, skriver Steinbeck.

I någon mening följer alla dryckeskvällar eviga lagar och nu på Prinsen när en herre i svart kavaj viftar med händerna som en väderkvarn är vi kanske i den ovissa fasen - i galenskapens, sanningens, euforins och ensamhetens stund.

Det är nu det underliga, det vansinniga och vackra sker.

Det är nu gästerna friar till servtriserna.

Det är nu konstnären John Davies ställer sig på bordet och balanserar rödvinsglaset på handflatan för att visa att han är nykter. Decenniet är 1960 och det är snart jul och John Davies förklarar högtidligt att personalen ska lägga en flaska VinoTinto på hans gravsten.

- John, käre vän, har du pengar i dag, säger servritrisen.

- Nej, jag har ingen mat, ingen färg, ingenting. Men jag har en underbar tavla.

- John, jag kan inte köpa den. Jag har hela väggarna fulla med din konst.

Det är en stund av smärta, tystnad. Ett kylaggregat surrar och John Davies sätter sig ned, nu en vissnad stamgäst med röda kinder och ljusgrå flanelldkostym. En gång deserterade

John Davies från den amerikanska armén och hamnade här. Men nu i den febriga spänningen träder servitrisen Hillevi Sjö fram och säger med moderlig röst:

- Jag köper den John. Jag älskar din konst.

John Davies skiner upp som ett barn.

- Händelsvis, säger han med återhållen glädje, kostar min tavla lika mycket som min nota.

- Jag tänkte det. Jag tänkte det, John.

Så var det ungefär. Det var ett litet stort ögonblick i en krogs historia, en hjältesaga om man så vill med ett lyckligt slut för senare ärver John Davies massa pengar från en släkting i USA och då återgäldar han generöst sina servitriser.

Själv kände jag en man, vars kvällar njöts på en krog i Malmö. En dag sa han:

- Jag drömmer att hovmästaren säger till mig: 'Hej, gamle vän, du har gått här i 20 år nu och det egendomliga är att vi sparat alla pengar du druckit för i en särskilt låda. Det är tre miljoner och nu ska du få tillbaks dem'.

Det är tre miljoner och nu ska du få tillbaks dem'.

Sånt drömmer stamgäster om.

Stamgäster är krogarnas riddare. De är självklara existenser med rätt att trampa snett, människor som troget kämpat för att förtjäna personalens småleenden. Men även en stamgäst kan förlorar sin glans. Så är det.

Det som är storartat en sommar eller ett år kan bli en förbannelse om det fortgår i decennier. Det finns en gräns, en punkt. Plötsligt är du på krogen igen och nu är det inte roligt längre. Du förstår i ett förödande slag att du, den världsvana stamgästen, har blivit en sorglig gestalt, vars kvällar flyter samman i ett töcken. Dina ögon förlorat sitt glitter och runt din mun formas ett bittert drag. Du blir osynlig. Det är som kvinnorna inte ser dig mer.

Kanske kommer någon fram ändå. Men du ser att det är en trasig människa, en sån som du. Ni olycksfåglar dras till varandra. Livet strömmar omkring er. Men ni är kvar i ert hörn. Ohjälpligt har ni hamnat utanför livets ström.

För Nacka Skoglund blev festen på så vis något annan än fest. Han kommer till Prinsen samma dag som han skjutit tre mål för sitt Inter mot Stockholmalliansen - ett lag med de bästa spelarna från AIK, Djurgården, Hammarby.

Vädret är strålande. Solen ler och Nacka kommer längs Mäster Samuelsgatan med Olle Löfdahl, baronen kallad. Nu kliver herrarna in på Prinsen och ett ögonblick tystnar krogen. Sedan klappar två händer försiktigt mot varandra och snart smattrar en applåd som aldrig vill sluta. Folk ställer sig upp. Man stampar i marken.

- Två flarror rödtjut, förkunnar Olle och fotbollsvirtuosen segervisst och slår sig ner vid ett hörnbord.

Olle Löfdahl ger servitrisen dricks redan innan han får sitt vin. Det är ett gammalt knep han har.

- Varför ska gästen efter mig få glädje av mina pengar? skorrar han när en kvinna vid grannbordet tycks förvånad.
- Blir servitrisen glad av min dricks vill jag njuta hennes lycka själv.

Det blir en storartad kväll. Trubaduren Eddie spelar virtoust på pianot - "kliar elfenben" som Olle säger". Nacka gillar det. Han trivs på Prinsen, inte bara för att många italienarna arbetar här. På Prinsen finns också mycket brudar. "Stället är en kontinental bysa" säger han. På andra Stockholmsrestauranger sitter affärsmännen och stirrar på varandra. Men på Prinsen är hälften av gästerna kvinnor och det är unikt, nu är tiden är ung och ociviliserad. Den är så ung att Stockholm inte har en enda bar, en pub. Vad som finns är restauranger och danshak, men knappt något däremellan om vi inte räknar Prinsen som är en restaurang med en bars möjligheter. Här går folk omkring och byter bord och samtalspartner.

Nu i kväll råder nyårstämning och kanske beror det på Nacka för ikväll sköt han mål på volley direkt från en hörna. Det var ett gudabenådat skott, ett sådant mål som kan förändra en hel krogkväll.

När Prinsen stänger försvinner Olle och Nacka till Djurgårdsbrunns Vårdshus, där en italiensk orkester packar ihop för kvällen. Men då musikerna ser att gästen är Inters stjärna lyser de upp som inför ett katolskt helgon och låter sig mutas med 10 flaskor champagne och spelar hela natten med den galnes glöd.

Det känns som Italien vunnit VM i fotboll.

Det är lyrisk, hedjlost och vackert. Men timmarna går. Åren flyr. De jagar fram.

På Prinsen känns det ibland som tiden stannat. Här finns samma bord, samma mörka mahognyväggar, samma tavlor av Lasse Hallberg, nu död sedan länge. Men i krogkorlet hörs nya namn; Cassius Clay, Chrustjev, Martin Luther King, FNL, Stig Wennerström, Beatles.

En ny maträtt har också kommit. Det var Arne Bornebusch, hovmästaren, som uppfann och döpte den. Arne har skrivit kokböcker, filmböcker och diktsamlingen "Asfaltsblänk och andra stänk". Men till eftervärlden går han för att han under en resa i Spanien åt kött på en träplanka och beslöt att förfina rätten och lansera den i Sverige under namn plankstek.

Se på herrn därborta i den strama kostymen. Han äter plankstek med den rättfärdiges njutning. Karl'n föraktar hippis, mods och vänstermänniskor. Förresten kom han nyss från ut-

ställningen om amerikansk popkonst på Moderna muséet.

- Den där bluffmakaren? säger han Vad hette han? Warhol, va?

Mannen ser förorättad ut. Det är inte bara Warholms fotoserie av Marilyn Monroe som kränkt honom som en örfil utan också Karl-Erik Welins konsert på muséet.

- Har alla artister blivit galna? fortsätter han. Se på han, Welin! Vad gör han? Jo, mitt under konserten sågar han sig i benet med en förbannad motorsåg?

Långt borta hörs ljudet från en Vietnamdemonstration. Spelar inte någon gitarr? Jo, i spetsen för demonstrationståget går trubadurerna Fred Åkerström, Cornelis Vreeswijk och Gösta "Skepparn" Cervin och nu ett ögonblick når deras sång ändå hit.

I den stunden stiger Olle Löfdahl in, tjusigt uppsnidad i skräddarsydd kostym. I onsdags kastade han hatt hela natten i en våning i Gamla Stan. Det var han, Nacka och några till som slängde kort i en hatt, enligt ett speciellt regelsystem. Men nu i kväll hängde inte legendaren med.

- Folk bara blänger på mig som om jag vore död, sa han. Jag orkar inte med det.

Olle slår sig därför ensam ner vid ett bord mot gatan. "Sveriges oslagbara skrönikör" ska Olof Buchard senare kalla honom. Över ett krogbord - ska Buchard skriva - ger Olle "omsusade rucklare, oförbätterliga skurkar och tiljans skabrösa namnkunnigheter från senaste halvsekllet både horn och änglavingar".

För så är det. Teaterscenen, målarateljéerna, fotbollssarenorna har sina stora artister. Krogen har sina. En celibritet kan förbli restaurangbordets mittpunkt en stund i kraft av sitt namn, men behärskar han inte krogens konstnärsskap förskjuts centrumet åt annat håll.

Olle Löfdahl känner ikväll igen en ung man som sitter vid grannbordet med en välklädd dam. Vilken kvinna, tänker han. En blandning mellan Dietrich och Monroe. Både vulgär och vacker. Nu kliver dessutom kvinnan, mannen och ännu en herre fram till honom.

- Godafton, säger sällskapet.

- Godafton, säger Olle och vänder sig till den unge mannen:

- Vi har setts förr.

- Vi har samma skräddare. Nisse Lind. Själv heter jag Lindgren (fingerat namn). Jag gick på Dramatens scenskola, men hoppade av. Nu spelar jag ett mer lönande skådespel.

- Och mitt namn är Frick (fingerat namn), säger den andra herrn. Och det här är Maria Dufva (fingerat namn), fortsätter han och vänder sig mot kvinnan:

- Hon har gått konstakademin och är otroligt begåvad.

- I alla fall har jag en smula talang för kopiering, säger Maria Dufva.

- Lugn, lugn, fortsätter mannen som presenterat sig som Frick. Ska vi berätta mer måste herr Löfdahl lova att tåga. Han får ge sitt gentlemannaord.

Olle nickar. Frick ser sig om i lokalen. Men inget tycks tjuvlyssna. Läget verkar lugnt. Bara Karsten Engström har skapar lite kalabalik när han under sin sedvanliga tur runt krogen böjer sig över en tjock karl i smoking och citerar Nils Ferlin:

"han var en selfmade man och högst belåten som aldrig smakat ångest och gråten"

Karsten är sån. Hans vänner skickar ut honom på en dikt-runda när pengarna tryter. Utan vidare får Karsten ihop till en flaska vin genom att deklamera poesi. Nu har han också det goda omdömet att stjäla uppmärksamhet från Olle Löfdahls bord.

- Jo, fortsätter Frick. Maria målar Picasso och Chagall bättre än Picasso och Chagall. Lindgren är vår aktör. Han kunde ha blivit en av Dramatens stora. Men han valde att arbeta med oss. Herr Löfdahl, ni är ju förslagen man med insikter i konstens mysterier, eller hur?

- Jag säljer tavlor på Prinsen, säger Olle anspråkslöst. Jag har dem i bilen, en rörlig oljehandel så att säga. Jag får trubaduren att berätta för gästerna när jag är här med mina konstnärsvänner. Sedan går allt av sig själv. Gästerna kommer fram och säger "goddag och angenämt" och då berättar jag att jag har den berömda konstnärens berömda målningar i bilen.

- Jag gillar det, fortsätter Frick. Lindgren åker nämligen med våra Picasso och Chagall till Christies och Sotheby's i LONDON och spelar rik adelsherre.

- Jag förstår, säger Olle. Sedan rätar han på ryggen som en förnäm brukspatron och spelar upp ett teaterstycke:

- 'Det är beklagligt', skorrar han. 'Tavlan har blivit som en vän för mig, en följeslagare. Men jag måste sälja den. Sådana är tiderna. Vill herrarna se till att den hamnar hos en människa som värdesätter den'.

- Brillant herr Löfdahl, utbrister Frick. Ni är rätt man för oss. Som ni säkert förstår kan vi inte alltid skicka Lindgren. Vi behöver nya ansikten. En karl som du...en världsman.

Olle är frestad. Varför inte? frågar han sig. Kupperna drabbar ingen fattig. Men nej.. han vågar inte. I hemlighet får han veta att sällskapetets vågstycke går hem gång på gång.

Under tiden ramlar bokstäverna ner i Stocholms-Tidningens

fasad i Klara. Det är som ett hemligt tecken. Bara veckorna efteråt läggs tidningen ner och nu känns det som det är mer än ett tidningskvarter som rivs. Ännu sträcker sig Sergels torgs gamla trätrappa upp mot Brunkeberg. Ändå finns skräptomten med alla ruckel och upplag kvar vid Karlaplan. Men överallt drar grävskoporna fram och från restaurang Prinsen hörs deras oväsen som ett avläggset krig.

- Ty slaktarn har satt kniven uti Stockholm, sjunger Fred Åkerström.

Nu, långt senare, är jag hemma i min lägenhet och tittar på bilder och artiklar från den tiden. På ett fotografi ligger en stenstaty av Bellman vält på marken som om skalden lagt sig att vila en stund. En orkan i Stockholm har fällt den gamle som en lång krogkväll. Jag tittar på statyn, på händerna som just ska knäppa på gitarren, men som stelnat i sin frusna rörelse.

Jag bläddrar i mina artiklar, bilder. Fastnar för ett klipp i Expressen:

"Julafton 1959 på en bar i Milano! Födelsekalas, champagne, skratt, hundratals gäster.

"Julafton 1969 i en liten, trång enrummare på Söder. På en utragssoffa ligger en trött, orakad och sjuk man. Lennart Nacka Skoglund fyller 40 på julafton... ensam, fattig och övergiven"

Sedan försjuncker jag i ett antal kriminalfall. En förfalskad Picasso har påträffas i London. Förfalskningen - meddelas det - kan härledes till Sverige. Kriminalpoliser har skickas hit från Frankrike och England, men trots omfattande spaningar har gärningsmännen inte spårats.

Några kommer undan, tänker jag. Några slutar i tid. Som kroggäster som inte hänger med på efterfesterna. Men Nacka, han fortsatte. Arme hjälte!

Det är mörkt nu. Steg trampar i korridoren. På gatan vrålar en motorcykel. Jag sitter vid mitt skrivbord och tänker: Bra att jag är hemma. Jag behöver skriva. Ta det lugnt. Men ändå... något sliter i mig... en vind, en rastlöst ande.

"Life is elsewhere".

Livet är någon annanstans för att citera Kundera.

Livet brusar inte här, inte hemma hos mig, inte nu. Men det strömmar nog vid ett krogbord och kanske kliver en människa in på restaurangen just nu som skulle betyda något för mig om jag bara var där.

"Mig gick livet förbi" skrev Hjalmar Söderberg. Hans hjälte Doktor Glas skrev det för han tyckte att ingenting stort hänt honom, ingenting vackert och nu var allt för sent. Just rädslan för att missa det vackra driver mig ibland

till krogen. Ofta förmår jag inte skaka av mig tanken, ens inne på restaurangen och då jagar jag runt, orolig för att livet brusar skönare vid ett annat bord, en annan bar.

Något är det. Någon föser människor till krogen. Varför kommer annars Birgitta Andersson, Lena Nyman, Kim Anderzon, Eva-Britt Strandberg till Prinsen denna avlägsna tid? Varför kommer Erland Cullberg, Stig Claesson, Ulf Lundell, Lars Norén, Börje Ahlstedt, Tommy Berggren, ungdomarna Stellan Skarsgård och Klas Östergren.

För Peter Dahl finns ett enkelt skäl. Hemma serveras inte mat och äter han på krogen blir han inte bara serverad. Han kan också överrösa sitt köksbord med papper och skisser.

- Och har man gäster hemma, går de aldrig. Är man bortbjuden, vågar man inte gå. Men krogen, den är som ett rävgryt. Där finns en utväg.

Peter Dahl är hemkommen från Göteborg ikväll, där han är lärare på Valands konsthögskola. Eleverna är blindgalna, anser han, "KFML r:are nästan hela bunten" som kallar honom småborgare och utsugare och beskyller honom för det skamlösa brottet att inte ha läst tidningen "Proletären" tillräckligt noga.

- Nu går jag på krogen, muttrar han.

Han är på Norrmalmstorg. Nu viker han in på Smålandsgatan. Men vänta... varför smiter han inte in på KB? Kanske ser han någon i fönstret, nån han inte orkar med.

Istället jagar han framåt mot Stureplan och störtar vidare uppför Mäster Samuelsgatan in på Prinsen.

- Peter ! Vilken ära! Vilket nöje!

Det är galleristen, ädlingen Hans S:son Leijonhufvud som ropar. Han står där mitt i vimlet med fluga och högburet huvud och föreläser för två unga lärarinnor att S:et i hans namn står för den Stenkilska ätten.

- Heder, fortsätter han, åt familjerna Vasa och Bernadotte. Men det är de och inte jag som bör buga. Stenkil är landets äldsta konungaätt. Eller hur Peter? Brukar jag inte säga att jag som ättens sista representant borde väljas till konung.

- Visst, nickar den nyanlände konstnären. Och jag ska ta över regeringsmakten.

- Och ni mina damer, fortsätter Hans Leijonhufvud, blir självfallet i kulturminstrar. Får jag nöjet att jag bjuda på ett glas?

I samma ögonblick hörs svordomar från grannbordet. En brud i näbbstövlar och palestinasjal har vält ut en karaff rödvin och nu står hon upp och ser förkrossad ut med karaffen i handen.

- Pia, skriker en röst. Mina byxor!.

- Dina byxor på förtjänar rödvin, kontrar en kvinnoröst.
Jävla kamrersbyxor!

Peter Dahl slår sig ner en bit därifrån och tänker "hoppas att kvällen blir kort så jag orkar jobba i morgon. Men timmar går och Prinsenspianot klinkar och nu tittar Dahl på sin klockan och muttrar "Ä, morgondagen är redan förstörd. Hovmästaren, låt mig få en tolvva vodka".

Det ska bli en bra kväll.

Klas Östergren som ännu inte har debuterat med romanen "Attila" ska senare tala om en afton med magiska ögonblick.

- Krogens balans är som metafysik, ska han säga. Och på Prinsen var metafysiken osannolik; adelsmän, näbbstövlar, slipsar, målarkluddar, frånskilda hemmafruar flöt samman i en självklar enhet!

Så var det. Så är det kväll i det tidiga 1970-talet när Klas Östergren står vid bardisken, lockig, ung och tjusig och spanar in lärarinnorna som Hans Leijonhufvud underhållit.

- Inte så illa va, säger han till sina vänner. Den rödhåriga är enastående.

Det är trångt och servitriserna Ritva och Hillevi ålar sig fram genom folkmassan med sina ölglas, plankstekar och karaffer. Det knuffas mycket. Det snackas politik och det hävdas taktlöst att Lassa Wirén var bloddopad "för hur kunde han annars ramla och ändå vinna". Men i grunden är kvällen förtrollad. Magisk är den.

Jag vet det för att krogmagin har vissa kännetecken. Den låter allt bara hända. Själv planerar du inget. Du står inte där och undrar hur du ska närma dig den där vackra kvinna. Nej, nej...plötsligt är hon där och ni talar som om ni alltid känt varandra. Det är som träda in i en opera för att citera poeten Joen Gustafsson. Världen brusar som musik. Du är innesluten i något och sträcker du ut dina armar blir du omfamnad. Ler du, ler någon tillbaks.

Krogmagin förtätar ögonblicken och sammanlänkar glappet mellan ord och tanke. Den är en mystisk erfarenhet, en religiös kraft. Den är inte vanlig, men den är verklig som den portade stamgästens förtvivlan.

Tror mig. Så är det och därför sitter Klas Östergren plötsligt där med en frånskild ingenjör och de två lärarinnorna och talar om något som inte kan återges, men som är vackert och stort och fullt av trolldom.

I det ögonblick kliver bröderna Fred och Rolf Åkerström in. Fred eller Freddan som han kallas ser ut som ett sårat barn; rufsig, liksom nyuppstigen med svart kavaj, väst, gitarrfodral. Han står stilla en stund och ser sig om. Sedan när han upptäcker servitrisen Ritva Raniel säger han högt:

- Jag är förtvivlad Ritva. Publiken pratade för mycket. Jag var inget bra.

- Stackars Fred, svarar Ritva. Vi ska ta hand om dig. Vänta lite så ordnar jag ett bord. Du vill ha en karaff rött förstås.

- Rött som blodet jag gråter. Ikväll ska jag sjunga. Ta revansch.

Fred Åkerström är gammal gäst på Prinsen. Han gick hit redan innan han slog igenom. Sitt första jobb som trubadur fick han Bergs buffé på Strandvägen, men efteråt kom han ofta hit och sjöng gratis.

Nu, tio år senare, är han en sårad artist som trumpet plockar fram sin gitarr. Folk tittar på honom. Någon skakar på huvudet och Fred blänger argt tillbaka.

Sedan harklar han sig, ruskar sitt yviga hår och med en mullrande, frodig stämma sjunger han Rubens Nilssons visa om fyra söner som ska jordfästa sin far, men som under resan dit råkar slinka in på en krog:

"och snart bland glas och flaskor
de drucko mod och kraft
men hur det var så glömde de
vad ärende de haft".

Fred sjunger som aldrig förr. Det är en revansch, en gudabenedad stund. Krogen skälver och kanske är det fler än Klas Östergren och den röhåriga lärarinnan som fångas i en febrig förälskelse.

"Vag gör det väl den döde
där nere i sin grav
att kistan ramlat upp och ner
och locket ramlat av"

En dag kommer den manliga köksan Abdela till Prinsen med kvällstidningarna under armen. Första-sidornas rubriker berättar om en serie kvinnoöverfall i Stockholm.

- Rysligt, säger Abdela.

- Ruskigt, säger Elsa Magnusson, spritkassörskan.

En kvinna har knivhuggits i ryggen med ett stilett när hon kom upp från rulltrappan här runt hörnet. Hon hann hem till sin lägenhet på Norrlandsgatan innan hon dog. En mor och dotter har överfallits på väg hem från restaurang Monte Carlo. Dåden känns mållösa, vanvettiga. Kvinnorna har inte rånats, inte utnyttjats sexuellt. Överfallen tycks oföresägbara som trafikolyckor och ger innerstaden en känsla av otrygghet.

Prinsen drivs nu av Peter Bornebusch, son till Annika Törnqvist och Arne Bornebusch, nu båda döda

Arne Bornebuschs skägg och nylonrock fattade eld en kväll då han rökte hemma i sin soffa och han brann upp, stackars

karl. Bara en månad senare dog fru Törnqvist i en bildkrasch.

Samtidigt går affärerna lysande. Nästan varje lunch, nästan varje kväll slingrar sig en kö här utanför. Men inne i köket finns problem. Köksan Abdela sprider oro och uppträder hotfullt och förryckt. Ibland blir han egendomligt frånvarende och sticker sig med en cigarett. Andra gånger vandrar han runt som i trans med köckskniven i handen. Personalen vill få bort honom, men facket säger nej och stämningen blir alltmer olustig.

En dag avslöjas Abdela som den efterspanade mördaren i Stockholm och först nu viker sig facket. Peter Bornebusch exploderar i ilska och bestämmer sig för att sälja Prinsen. Ungefär samtidigt tar Fleming Broman, knarkkung och ledare för Sandhamnsligan, en drink på "Marbella Club" i Spanien.

I sin bok "Ursäkta, mitt namn är Broman" försöker han berättat vad för sorts ställe "Marbella Club" är. Vid ett tillfälle - skrävlar han - "när bartender ropade ut över baren 'telefon till prinsen' reser sig 20 man.

Det är ett sådant ställe.

Där bland diamanter, guldnålar och dollarsedlar pratar Fleming Broman affärer med svindlarkollegan Håkan Hanell. Samtalet leder till att herrarna köper Prinsen. Håkan Hanell blir officiell ägare. Karlén blåser inte bara Peter Bornebusch på en del av köpeskillning. På nolltid ser han till att en ärorik krog förlorar sprittillståndet och körs i botten.

Själv hamnar han i fängelse. En sedelärande historia med andra ord.

Ungefär samtidigt börjar Carina Rydberg Kungsholmens gymnasium i Stockholm. Jag minns henne från våra språklektioner. Tyst och mörk sitter hon vid fönster, böjd över skolbänken. Jag tänker inte mycket på henne. Tillbakadragen är hon. Senare när hon debuterar med romanen "Kallare än Kargil" inser jag att den som betraktar oftare ser skarpare än den som deltar.

Det är en lärdom för krogen. Paul Andersson dominerade 1950-talets krogliv, men Birgitta Stenberg iakttog skeendet och förmådde gestalta det. På krogen finns aktörer, pajaser, stora berättare. Men där sitter också tysta människor med vakna ögon. Det är en vacker tanke. En förfärlig tanke. Be en bön: låt glömskan falla över somliga kvällar.

Carina Rydberg ska ingå i ett sällskap av ständiga stamgäster på Prinsen som nu återfår sin position efter Broman och Hanells svindlande affärer.

Ett par år tidigare har en ung man flyttat från Umeå till

Stockholm. Han är den yngste eleven någonsin på Dramatiska Institutets regilinje och nu 23 år gammal skriver han också romanen "Autisterna", gör dokumentärfilmen "Punk", författar manus till "Kaninmannen och redigerade den intellektuella tidskriften "Kris".

Mannen förflyttar sitt vardagsliv till Prinsen. En krogmänniska blir han. Han slutar att gå hem till folk. För det beskär hans frihet. På en privata middag kan samtalsnivån sjunka mot träsknivåer och då sitter han där och kan inte gå.

- Men på krogen har ingen monopol på min närvaro, säger han. Är någon tråkig, lämnar jag honom.

Om han verkligen är så obunden och fräck är en annan historia. Men även i dag långt senare bebor Stig Larsson en liten lägenheten på Lilla Essingen, möblerad bara med en säng, ett skrivbord, en bokhylla, en TV, en stereo, en köksbord och tre köksstolar. Det är bostad att sov och arbeta i. Stig Larssons hem är hans krog.

Han kallar sig svin med ett vänligt leende. Inspirerad - säger han - av Stalins femårsplaner beslöt han som tonåring att bli en skitstövel på fem år. Han vill inte bli en respekterad människan. Men inte heller vill han leva vilt och sedan ångra det. Nej, ett svin ska han vara. En människa, vars undermedvetna och medvetna är polare. En sådan som gör vad han vill och mår bra av det.

Märkligt nog ska få gäster på Prinsen så ofta kallas "trevlig, en gentleman" som Stig Larsson. Servitören Fotios Vassiliou och författaren sluter tidigt en pakt. Som barn läste Stig Larsson en serie i dagstidningen Norra Västerbotten om en eskimåflicka med mörkt hår, blek hy, stora ögon och liten mun och liten näsa. Flickan blev hans kvinnoideal, säger han och efter ett antal kvällar på Prinsen har Fotios Vassiliou insett det.

En kväll står Fotios i dörren och ser just en sådan en mörk, blek flicka strosa på Mäster Samuelsgatan. Han tvekar ett ögonblick. Sedan ropar han:

- Du ska träffa Stig Larsson va?

- Ska jag? utbrister flickan överumplad. Det tror jag inte.

- Jodå, fortsätter Fotios. Kom in du!.

- Menar du författaren Stig Larsson, frågar flickan, nyfiken.

- Just han.

Flickan stiger in på Prinsen och träffar Stig och jag tror att det blir ett vacker möte. Jag vet inte. Men sedan den kvällen överöser författaren servitören med beröm.

- Fotios, du ser min själ. Du är en artist, en konstnär!

"There is a bar where the men has stopped talking, they have have been sentenced to death by the blues", sjunger Leonard Cohen.

När jag först hörde strofen kändes den som ett stygn i hjärtat. Jag tänkte länge på den. Såg framför mig en krog, där gästerna slutar prata och bara står där och ser ner i golvet. Det är en isande bild, kall som döden. På Prinsen hörs krogstorlet sedan 100 år och vi kan stiga in i det som i en flod och komma upp ur det förändrade. "Vi la våra konstnärstipendier på Prinsen", säger Klas Östergren ibland. "Men vi fick något tillbaka. Pengarna förräntade sig. Prinsen var ett universitet"

Alla goda krogar är skolor i någon mening, men nu när 1980-talet rings in sker något med restaurangkulturen.

Bodybuildning är en konstart på framfart och överallt står jättelika dörrvakter, klädda i fyra tröjor, instoppade i midjan. Börskurserna skjuter i höjden och det ska firas med champagne och skrävel. Socialstyrelsen ser som sin uppgift att förgifta ungdomarnas liv och överdriver aidshotet i moralens och dygdens namn och alla ränner vi på krogarna som förtappade i en pesthärd.

Billigt är det inte och var man går, finns köer. En gång i det tidiga 1980-talet försöker jag tränga mig före kön till Röda rummet. En kille i lång rock tittar föraktfullt på mig.

- Det här en demokratisk kö, säger han.

- Vad menas med det?

- Det betyder att Ulf Lundell ställer sig sist.

Det sorgliga är att nu försvinner den demokratiska kön. Ett avancerade VIP-system kommer i dess ställe och dörrvakterna blir till små gudar som vi insmickrande tillbedjer.

På Prinsen är ekpianot borta och planksteken på väg ut.

Rätten har utvecklats

som vissa schlagerhits. En farsot har den blivit. Alla har den. Vissa krogar lägger till och med rödspätta och sjö-tunga på plank. Det som nyss var inne är plötsligt väldigt ute.

Ändå är Prinsen sig lik. Den är inte märkt av den nya tiden som grannkrogarna runt Stureplan. Här dröjer det gamla kvar. Tavlorna av Lasse Hallberg hänger där och fler av 1950-talets gästerna går ännu hit. Här möts den yngre och den äldre generation. I kväll hälsar exempelvis Stig Claeasson och Stig Larsson på varandra för första gången.

- Vilken ära säger de samfällt och bugar på gammalt vis.

Där i hörnet är Charlie Cristensen - en kille som i ett badkar på Högbergsgatan fick idén att göra Disneys könslösa Anka till en kåt och törstig poet i Stockholms krogvärld.

Ankan får det fornnordiska namnet Arne och nu, äntligen född, är han en riskfaktor på Prinsen. Alla i Charlies närhet riskerar att dyka upp i serien som dessa år publiceras i tidskriften 399. Se på Kristian Petri därborta, den unge filmaren som nyss gjort en dokumentär för TV om Stig Larsson. Han ska snart få liv som Krille Krokodil.

Stig Larsson ska bli Sigge Pigg och även i Arne Anka förföra unga, bleka tjejer med stora ögon.

Rolf Almströms, novellförfattaren, ska då och då träda in i serien som Arne Anka själv. En dag på krogen pekar till och med en flicka på honom.

- Titta, där är verklighetens Arne Anka, säger hon.

Kanske är det priset han betalar för sin vänskap med serietecknaren. Rolf Almströms släktskap med den bakfulle Ankan är knappast större än andras, även om både Rolf och Arne bär konstnäreus eviga kors: brist på pengar. En dag dessa år pantsätter Rolf till och med sina böcker och sådant svider i en blivande författares själ.

Carina Rydberg arbetar denna tid på posten och sorterar brev mellan 6-10 på morgonen. Sedan sover hon tre timmar, går upp, sätter sig på Café Madeleine och skriver tills hon sticker till Prinsen, där Gerard, garderobiären som Aftonbladet ska välja till Stockholms bästa dörrvakt, möter henne med orden.

- Hur många blir du?

- Många, hoppas jag.

- Lika bra att reservera ett bord.

Carina Rydberg är ofta ensam tjej bland Prinsens grabbar och nu fler år senare inser jag att också min berättelse kretsar runt män. Kanske var krogen kanske länge en manlig scen. Men numera är den lika mycket en kvinnlig. Mannens monopol på krogskildringar är försvunnet, inte bara i litteraturen utan också i serietecknandet som äger en hemvist på Prinsen. Tidskriften Galago - som samlar Sverige främsta serietecknare - har ofta sina redaktionsmöten här. Då är Ulf Lunnqvist här med sin "Assar", Max Andersson med sin "Pixy" och Jokaim Pirinens med sina absurda existenser. Men där finns också Lena Ackebo och Monica Hellström som skildrar tjejer som i kroglivet möter besvikelser, triumfer, vansinnigheter.

Skildrar jag själv främst män, beror det nog på att mannens värld är min. Jag vet inte. Men kanske är vi aldrig så fångna i vår könsroll som på krogen. Krogen är vår tids stora estrad för kärleksmöten.

En tid bor jag i en eländig lya i Göteborg. En kväll när jag kommer hem sitter en vinddriven existens runt mitt köksbord. Jag har aldrig sett honom förr. Han bär slips. Det ser osannolikt ut med en slips på en sådan trasig själ.

- Hej, säger han. Jag bara värmer mig en stund.

Mannen har tagit sig in i lägenheten med hjälp av en smal pinne som låg gömd i trappuppgången. Man kan öppna alla dörrar i uppgången genom att sticka in pinnen i brevinkasten och trycka ner en spärr. Tricket är bra om man behöver låna grannes kaffe. Men problem uppstår när ryktet om tricket når stan. Det blir inget roligt att komma hem. Jag börjar sitta på krogen jämnt.

För flera av Prinsens unga stamissar är det likadant. De flyttar runt i andrahands-lägenheter och gör krogen till vardagsrum. Rolf Almström och Charlie Kristensen delar en tid en liten dragig kvart på Cardellgatan om ligger "sex minuter från Prinsen och endast 15 minuters krypväg från Riche. Om man inte spyr. Då tar det längre tid, ibland hela natten" som Arne Anka skriver i sin bok "Bombad och sänkt".

Nu är Arne Anka en karikatyr, en förtätning av manliga kroggästens sämre dag. Men lägenheten på Cardellgatan har han gemensam med sin upphovsman. Lyan är iskall om vint-rarna och det har hänt att Charlie fått teckna med vantar över sitt hemmagjorda ljusbord - en glaskiva med tejp runt kanterna så att han inte ska skära sig.

I kväll är han och hans inneboende Rolf Almström inte helt nyktra. Nu lämnar de förresten Lyan och går mot Prinsen. Det är en vacker, stjärnklart natt och lång bort hörs flickors fnitter. En bil utan ljuddämpare dundrar förbi.

I dörren till Prinsen står en ny kille. Det är den ordi-nära dörrvaktens lillebrorsa.

- Hallå där, säger han. Ni är nog för onyktra för att komma in.

- Du är ju lillebror, kontrar Rolf Almström. Lillebrorsor har inte befogenheter att neka folk i dören.

Medan dörrvakten står där, missnöjd med Almströms osvikliga logik kommer hovmästaren ut och småler som en kärleksfull far. Sedan vänder han sig mot lillebrodern:

- Om de här killarna så kryper hit, så släpp in dem. Visa in grabbarna nu, så ordnar jag ett eget ord åt dem. För när Roffe och Charlie är här, kommer det alltid mycket folk. Så ser stamgästens triumf ut.

Joen Gustafsson, poeten, vet. Han flyttar från Västerås till Stockholm och kliver in på Prinsen. Personalens le-ende, den tidlösa inredningen, avspändheten, stamgästernas "tjena" får honom att stanna. Det är som en förälskelse, säger han. Snart går han hit jämnt.

"En författare måste ha block, penna och stamkrog", förklarar han i en intervju för den oupplysta kvällspressen som undrar varför han och andra debutanter sitter här.

En kväll fyller Joen år. 20 någonting. Eller är det 30? Han sitter på Prinsen och känner sig förfärligt trött som

åren plötsligt blivit för många. Därför reser han sig och går mot dörren.

- Adjö, säger han och strosar ut med tunga steg.

Mäster Samuelsgatan är tom. Från Stureplan hörs upplivade röster. Men själv är Joen bruten, avsågad från glädjen. Han ser ner i asfalten, sparkar till en sten. Då hör han något, ett tillrop och i nästa ögonblick lyfts han upp. Det är Prinsens personal som bär in honom på krogen under hurra-rop:

- Ja må du leva, ja må du leva!

En tårta kommer ut från köket. Joen, står det på den. Det blir en storslagen kväll. Vad annars vore möjligt? Men andra kvällar känns det som om han förflyttat verkligheten hit. Det blir inte cyperspace, försäkrar han. Det blir krogospace och då händer att han längtar till ett hus vid havet. Så är det. Krogen är längtan också till andra världar. Krogen är ungkarlens dröm om familjeliv. Krogen är hustruns dröm om frihet. Krogen är drömmen om ruset ingen ifrågasätter.

Jag minns en kväll. Det var i juni 1990. Jag och Dan, min vän, såg matchen mot Costa Rica på ett liten café på franska nordkusten. Ni minns kanske. Det var den matchen som signerade vår fönedring i fotbolls-VM.

När domare blåste slutsignalen satt vi som förkrossade och folk såg på oss med respekt. Vi var aficionados, tänkte vi. Hängivna, inte som Hemingway i tjurfäktning utan hängivna i fotboll och nu när vårt land förnedrats var tid att sörja. Värdinnan bjöd oss på Calvados och när vi svepte glaset såg hon det som en patriotisk hedersak. Vi drack - fastslog gästerna - för att sörja vårt lands vanära. Vi var goda män. Jag glömmer det inte. Vi drack och drack och klev ut som hjältar i den franska natten.

På sådant tänker jag. Jag drömmer om det, om kvällar då alla unnar mig min yra, sådana kvällar som följer efter en stor framgång eller en ärorik motgång. Jag minns min största framgång. Det var natt och Malin, min fru skulle föda. Vi går ut och Malin stapplar förbi vår grannkrog. Hon stannar. En värk kommer. Krogen är stängd, men därinne räknar personalen - de är från Sarajevo - kassan. Nu ser de oss. De höjer armarna i luften, rusar ut, kysser oss på kinderna. Jag gråter. Det är så vackert och nervöst och jag tänker "nu går det bra, nu måste det gå bra". Två dagar senare kommer vi förbi. Vi är ett truimftåg. Vi har blivit tre och vi går ett ärevärv runt krogen med en liten korg, med vår dotter, Signe.

Krogen är den verklighet vi tar med oss in. Krogen är våra tankar, våra minnen, vår framtid. Den är en festplats, ett vilorum, en tillflyktsort. Det ligger en krog på väg till

varje revolution, heter det. Men revolutioner planeras
också på krogen. På en enda restaurang på Mäster Samuels-
gatan ryms ett helt sekels längtan.
Jag kommer längs Kungsgatan. Höstlöven yr runt mina fötter.
Det blåser. Det rycker i mig. Allt snabbare går jag.
Jag är visst på väg mot Prinsen.

